

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

2024. március 23., megyei szakasz

5. osztály, magyar tagozat

- minden tétel kötelező
- a tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra
- megjelenés: 10 pont

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

– Nézd, Apu, mit rajzoltam – mondja a fiam.

Fekete vonalak a hótiszta papíron.

Ez egy csipkés krumpli – akarom mondani, de még idejében visszaszívom, hogy is gázolhatnék bele ilyen felnőtt korlátoltsággal egy négyéves méltóságába. Különben is, krumplinak ez nagyon kecses, robbanékony, van benne valami titokzatos erő. És ni csak: szeme is van! Nem kétséges, ez egy állat. És mi az, hogy csipkés? Az állat hátán rejtélyes kinövéssek, fura taréjok sorakoznak, talán egy őskori sárkánygyík viselhetett ilyen díszet, ilyen félelmetest és ilyen megejtően szájalomraméltót.

– Nagyon szép – mondom, mert tényleg nagyon szép.

– Tudod, mi ez?

– Mi?

– Ez egy tüskés varabin.

Gyanakodva kutatok állattani ismereteim között... tüskés varabin... hát az meg miféle szerzet lehet? Hallottam én ilyen állatról? Vagy csak egyszerűen félremond valamit? Hiszen a gepárdot is gepárducnak mondja, a döggkeselyűt döggkeserűnek, a muflont liftonnak, a hiúzt héhúznak.

Féltem atyai tekintélyemet, még azt találom mondani, hogy ez az állat nem létezik, s erre előhossa a rongyosra nézett „A természet képekben” című könyvet, s valamelyik szakadozott lapon megmutatja a tüskés varabint.

Fondorkodom hát egy kicsit, mindent tudó felnőttábrázatot öltök, s mintha csak vizsgáztatás céljából kérdezném:

– Meg tudnád mondani, hol láttál tüskés varabint?

– De hiszen együtt láttuk.

– Hol?

– Hát amikor nézted az álmomat. Nem emlékszel?

Igen? – döbben belém. Hát akkor láttuk? A közös álmunkban? Dehogyan felejtettem el! Hogy is felejtethném?!

Néhány hete vendégségben voltunk valahol, és úgy adódott, hogy egy ágyban kellett aludnom a fiammal. Sokáig firgett-forgott, rugdalózott, karattyolt. Egy kicsit untam már.

– Aludjál! – mordultam rá.

– Jó – mondta komolyan –, elalszom. – És súgva hozzátette – nagyon szépet fogok álmodni. Nézd te is!

Tehát onnan való ez a fránya tüskés varabin. Csakhogy a fiam nem tudja, hogy lekéstem az álmát. Nem tudtam elaludni. Először az örömtől; hogy íme, itt van egy ember, aki jó szívvvel és barátságosan az álmába invitál. Aztán meg a bánattól, hogy hiszen lehetetlen ajándékot adott, nem ülhetek be – mint egy moziba – álma közepébe. Pedig lehet, hogy csak kishitű voltam. Mert aztán, amikor nagy nehezen sikerült elaludnom, színekről álmodtam. Égő vöröset láttam, szelíd kékeket és olyasféle habkönnyű zöldeket, amilyeneket csak kora májusi, ligetes réteken lehet látni.

Könnyen meglehet, hogy nem is én álmodtam, hanem az ő álmát láttam. Honnan is álmodtam volna én olyan csoda színeset?

Lám-lám, ha akkor sikerül korábban elaludnom, már régóta ismerném a tüskés varabint.

(Lázár Ervin: Tüskés varabin. Részlet)

1. Mutasd be a szöveg alapján a tüskés varabint 1–2 mondatban! 5 pont
2. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Írd át a vizsgalapra az alábbi kijelentések betűjelét, és azt, hogy igaznak (I) vagy hamisnak (H) tartod őket! Minden kijelentéshez egyetlen jelölés tartozik.
- Az édesapa hangosan kimondta, hogy a gyermeke egy csipkés krumplit rajzolt.
 - A tüskés varabint egy létező állat.
 - A gyermek meggyőződése az, hogy az álmokat együtt is lehet álmodni.
 - A kislány nem tudja, hogy az édesapja lekéste az álmát.
 - Miután az édesapa elalszik, találkozik a tüskés varabinnal. 5 pont
3. Válaszd ki a megadott lehetőségek közül azt, amelyikhez a legközelebb áll a következő kifejezések, szavak jelentése! Írd át a vizsgalapra a helyes válaszok betűjelét!
- 1) *még idejében visszaszívom:* a. van időm kiszippantani
b. mégsem mondom ki
 - 2) *gázolhatnék bele a méltóságába:* a. megsérteném
b. nekiütköznek
 - 3) *fondorkodom:* a. alattomosan, ravaszul áskálódóm
b. fodros ruhát veszek fel
 - 4) *karattyol:* a. a kezével hadonászik
b. összevissza beszél
 - 5) *az álmába invitál:* a. meghív az álmába
b. az álmába rejtőzik 5 pont
4. Mutasd be 2–3 mondatban a kislány és az édesapa viszonyát! 5 pont
5. Mit gondolsz, miért hazudja az apa azt, hogy emlékszik a közös álmukra? Fejtsd ki véleményedet 3–4 mondatban! 10 pont
6. Szerinted miről álmodhatott az édesapa, amikor a kislány az álmába invitálta? Meséld el az álmát 4–5 mondatban egyes szám első személyben az édesapa nézőpontjából! 10 pont
- Nyelvi igényesség, szövegkohézió, helyesírás 5 pont

II. TÉTEL**45 pont****Az alábbi részletből kiindulva írd 1–1,5 oldalas varázsmesét! Adj címet írásodnak!**

Lampion király rajongott a hármas számért. Minden nap háromszor három órát aludt, ebédre mindig három fogást evett, még a trónszék negyedik lábát is lefűrészelte, mert csak így tudott rajta jókedvűen uralkodni. Királyi palástján a harminchármas szám díszelgett, mivel ő volt a birodalom harmincharmadik uralkodója. Miután elvette a csodaszép háromneű Hanna Manna Anna királykisasszonyt, természetesnek tartotta, hogy három gyermekük lesz. Nagyon örült, amikor házassága harmadik évében született egy fia, de aztán nem született több gyermeke sem három, sem háromszor három év múlva. A király három napig búslakodott, aztán megvonta a vállát, és azt mondta a feleségének: ...

(Dóka Péter: *Lütyő királyfi*)